

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 23:

Forslag til folketingsbeslutning om samkøring af erhvervsskoler m.v.

Af Køpke Christensen (FP) m.fl.
(Fremsat 31/1 91).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Forslaget går ud på, at vi skal have en bedre ressourceudnyttelse på såvel erhvervsskoler som AMU-centre, og dermed tilslutter Fremskridtspartiet sig jo det kor, der fra tid til anden har lydt fra arbejdsmarkedets parter eller i hvert fald dele af arbejdsmarkedets parter, som har talt om, at den ene hånd ikke ved, hvad den anden gør, og to forskellige ministerier har hver deres uddannelser på de samme skoler osv. osv. Vi kender klagesangen.

Hvis jeg må sige det selv, så synes jeg, der er sket betydelige forbedringer i de seneste år. Det er nu 4 år siden, den tidligere arbejdsminister og jeg besluttede os for at gøre noget ved dette problem, og under den nuværende arbejdsminister er der yderligere sket det, at vi er begyndt at indføre parallelle administrative principper på de to skoleformer, og jeg synes, det er en perspektivrig måde at gennemføre det på.

Hvis jeg må drille Fremskridtspartiet lidt, så synes jeg, der er lidt for meget planøkonomisk tænkning i forslaget. Det er, som om det ideelle ville være, hvis der kun var ét ministerium, der

kørte alting efter de samme principper, og så skulle der sidde nogle få og bestemme over alting.

Jeg vil egentlig opfordre til lidt mere markedsøkonomisk tænkning og lidt mere kunde-betjeningstænkning, for det bør jo være ganske ligegyldigt for erhvervslivet, om de skoler, de besøger og drager nytte af, hører hjemme under det ene eller det andet ministerium, hvis blot denne opdeling ikke generer kunderne. Det afgørende må være kunde-betjeningen.

Hvis vi sammenligner med detailhandelen, så er der også et frygteligt rod. Den ene vare kan man købe i den ene slags butik og den anden vare i en anden slags butik, og tit kan man købe de samme varer i flere forskellige butikker, tilmed i den samme gade. Sikke en uorden! Men det gør jo ikke så meget, når bare det hele foregår under nogenlunde ensartede principper og priserne er nogenlunde de samme. Så gør det jo ikke så meget. Og det er det, der for mig er løsningen på disse koordinationsproblemer. For jeg skal da ikke skjule, at jeg også har været inde på tanker om, at man i hvert fald kunne flytte efteruddannelse for faglærte over i Undervisningsministeriet. Så kunne man løse nogle problemer. Men så opstår der jo nye grænseflader.

Der vil altid være grænseflader imellem ministerier, så det klogeste, synes jeg, er at bestræbe sig på at indføre ensartede styringsprincipper, helst enkle taxametertilskud, som skal være ens for ensartede ydelser, med skoler, der er selvstyrende, og som konkurrerer med hinanden på den måde, at kan de tiltrække elever, så får de penge, og kan de ikke tiltrække elever, så får de ikke penge. Hvis dette princip bliver gennemført og trænger igennem i de ministerier, som leverer uddannelse til erhvervslivet, så tror jeg, man i erhvervslivet er revnende ligeglad med, om der er et eller to eller tre ministerier, der står for administrationen.

Med erhvervsskolereformen er der på Undervisningsministeriets område skabt et ændret og mere enkelt, mere liberalt grundlag for erhvervsskolernes virke. Det er et grundlag, der rummer stærke incitamentter til at finde frem til de bedste løsninger og den største omkostningsbevidsthed.

Jeg vil også gerne fremhæve det lovforslag, som arbejdsministeren har fremsat om en estrengt arbejdsmarkedsservice, for dette lov-

[Undervisnings- og forskningsministeren]

forslag rummer nemlig også bidrag til en koordinering mellem de to systemer. Jeg kan også nævne dette, at erhvervsskolerne jo nu bliver repræsenteret i de nye arbejdsmarkedsråd; også derved vil der blive en øget koordinering.

Jeg vil således anbefale, at vi ikke nu farer til drastiske lovindgreb på dette felt. Jeg synes, at Folketinget i stedet fortsat bør lægge pres på de to ministre og på regeringen for nu at få disse smukke hensigter ført ud i livet.

Og så vil jeg lige tilføje, at det jo altså ikke er de to ministre, som ikke kan enes; vi har et fortræffeligt samarbejde. Det er heller ikke ministeriernes embedsmænd, der ikke kan enes. Men vi har at gøre med to forskellige kulturer, som det tager tid at få til at virke efter ensartede principper; det tager tid at få dem til at opgive monopolerne, for vi har jo nogle solide monopoler på dette felt, så ting tager tid.

Men tak for det pres og det ønske, der ligger i forslaget. Jeg har sagt ja til formålet, men ikke til midlet, og jeg vil advare mod de tendenser til planøkonomisk og centralistisk tænkning, som jeg ser i forslaget.

Hvis jeg må give et eksempel, så er der i slutningen af bemærkningerne et forslag om, at man skal have fælles ansættelsesområde inden for disse forskellige skolesystemer. Det vil jeg gerne advare imod. Jeg mener, det er vigtigt, at vi respekterer skolerne som selvstændige enheder, som selv har ansvaret for, hvem der ansættes osv., og at vi ikke går ind på det vildspor, som amtskommunerne så gerne vil ind på, nemlig at gøre alle gymnasier til ét fælles ansættelsesområde. Hvis man vil nedbryde hensynet til kvaliteten og selvstyret osv. på den enkelte institution, så skal man bare lave fælles ansættelsesområder. Det er noget skidt med fælles ansættelsesområder. Det strider mod selvforvaltningsprincipper, det strider mod kvalitetsprincipper og strider mod selvforvaltningen.

Så jeg er ikke i alle henseender enig i midlerne, men jeg er enig i målene.

(Kort bemærkning).

Køpke Christensen (FP):

Nu da ministeren skulle drille Fremskridtspartiet, så vil jeg da godt citere fra Jydske Vestkysten i dag, hvor ministerens partifælle foretrækker kontrol og opfordrer tekniske skoler til tættere samarbejde. Kresten Philipsen,

amtsborgmesteren i Sønderjyllands Amt, er ikke enig i ministerens synspunkter med hensyn til samarbejde, og det tyder jo på, at med hensyn til planøkonomi/ikke planøkonomi er man i Venstre lidt uenige.

Helle Degn (S):

Da mit partis ordfører, hr. Poul Andersen, ikke er til stede her i dag, skal jeg på Socialdemokratiets vegne sige om forslaget, at vi synes, det er yderst sympatisk, men vi tror ikke, at det vil løse de reelle problemer på erhvervsuddannelsesområdet.

Forslaget reducerer problemstillingen til kun at være et lokalt/regionalt administrativt problem, en problemstilling, der arbejdes med lokalt, ved at der lokalt og regionalt indgås samarbejdsaftaler om fælles efteruddannelsesudvalg, fælles administration og markedsføring og aftaler tekniske skoler og AMU-centre imellem om leje af udstyr.

Socialdemokratiet ønsker, at der tages grundlæggende fat om disse ting. Vi ved, at der er behov for mere sammenhæng og en bedre vurdering af kundernes uddannelsesbehov. Helt sikkert kan der også opnås en bedre og mere optimal brug af udstyr, samkøring skolerne imellem osv.

Derfor er det vigtigt for os, at der tages grundlæggende fat om alle disse forhold. Vi har ikke brug for flere små- og delløsninger, vi har brug for en samlet løsning på området, og i den forbindelse er det vigtigt, at vi tager arbejdsmarkedets parter med i udformningen af et sådant forslag, for at vi kan tro på, at det kan komme til at virke.

Med disse bemærkninger vil vi godt anbefale forslaget til en nærmere drøftelse i udvalget, men vi vil ikke støtte forslaget i den nuværende forenklede form.

Pia Christmas-Møller (KF):

Vi kan heller ikke i den konservative folketingsgruppe støtte forslaget. Vi er enige med Fremskridtspartiet i, at det er nyttigt at effektivisere ressourcenyttelsen, og at man sikrer en større grad af samarbejde imellem de forskellige uddannelsesområder, men vi mener ikke, at dette lovforslag er det, der er behov for. Slet ikke når man tager i betragtning alle de initiativer, som er gennemført, og som er på vej til at blive gennemført, som undervisningsministeren netop har redegjort for.

[Pia Christmas-Møller]

Vi mener, at det arbejde nu skal have en chance for at vise resultater, og derfor mener vi faktisk, at det vil være noget utidigt, hvis vi kommer på denne meget bastante måde med et lovindgreb i den proces, som faktisk er så godt i gang i den rigtige retning.

Vi er enige i, at det er vigtigt, at vi får en bedre ressourceudnyttelse og en større grad af samarbejde, men vi mener ikke, at metoden er dette beslutningsforslag.

Svend Heiselberg (V):

Venstre skal henholde sig til regeringens udmærkede undervisningsministers venlige afvisning af beslutningsforslaget, men det bør vel også siges, at beslutningsforslaget er lidt uvenligt over for undervisningsministeren. Jeg synes også, at der er mange gode og fornuftige tanker i beslutningsforslaget.

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg lyttede med stor interesse til undervisningsministerens besvarelse. Det er altid interessant at høre på undervisningsministeren, for man får altid – eller meget ofte i hvert fald – ideologiske forelæsninger om planøkonomi og markedsøkonomi, og jeg må indrømme, at jeg aldrig nogen sinde før har hørt, at det skulle være særlig planøkonomisk, at man samler ting i ét ministerium. Ser man på, hvordan man har kørt planøkonomi i Østeuropa, var det karakteristiske, at der var ti ministerier til alle mulige små ting. Så hvis det forhold, at man nu forsøger at effektivisere tingene i ét ministerium, skulle være specielt planøkonomisk, at det skulle være markedsøkonomi, at der var flere ministerier, så må jeg sige, at så har man sandelig haft markedsøkonomi i Østeuropa, som man ikke kan forestille sig, for dér var der mange ministerier til at tage sig af alting. Man får altid nye tanker, når man hører på vores undervisningsminister. Det er altid meget interessant, det må jeg sige.

Naturligvis er det tåbeligt, at man har disse ting så mange forskellige steder. Det tror jeg de fleste, der arbejder i sektoren, ved, og vi ved det alle sammen. Det var utroligt at høre ministeren argumentere, som alle bureaukrater argumenterer: Der er forskellige kulturer, og det tager tid. Men sådan argumenterer jo enhver bureaukrat, der skal forsvare sit eget territorium, og det var det, ministeren gjorde, han skulle ud

og forsvare sit eget territorium i forhold til de andre territorier, som måske kunne komme ind på hans område. Interessant, interessant!

Som sagt vi har megen sympati for intentionerne i dette forslag. Jeg synes nok, det er svært at gennemskue de praktiske problemer, men fru Helle Degn havde nogle rigtige betragtninger om arbejdsmarkedets parter, og jeg er heller ikke sikker på, at forslaget i den foreliggende form vil kunne løse de problemer, som vi står over for. Derfor kan vi ikke tilslutte os forslaget, men vi er naturligvis villige til at drøfte disse ting videre i Uddannelsesudvalget.

Annette Just (FP):

Ja, det er jo den rene svir det her. Nu begynder SF ligefrem at forsvare Fremskridtspartiets politik, men det tager vi imod med kyshånd og glæder os over, at vi har flere til at forsvare os.

Det er i øvrigt slet ikke nødvendigt. Der er nemlig ikke tale om, som det blev sagt fra konservativ side, et lovforslag, der er tale om et beslutningsforslag, fordi vi mener, det er nødvendigt, at vi nu får en diskussion om, hvordan vi effektivt får udnyttet de ressourcer, der bruges fra statens side på erhvervsuddannelser. Om det skal hedde AMU-centre, tekniske skoler eller handelsskoler, er principielt ligegyldigt. Sagen er, at der er nogle unge mennesker, som skal lære noget, og der er nogle, der er lidt ældre, der skal lære noget mere og skal på nogle kurser. Vores postulat er, at der ikke er nogen grund til, at det skal foregå i forskellige bygninger, og at hver bygning for sig skal have alt det tekniske udstyr. Man kan i en højere udstrækning, end det sker i dag, rent faktisk bruge de samme bygninger og det samme udstyr, og man kan også i stor udstrækning bruge de samme lærerkræfter.

Nu er dette jo ikke noget, der er helt nyt. Det sker faktisk i nogle amter, hvor man har tænkt sig lidt om, og hvor man siger: Vi står og mangler en eller anden speciallærer i et eller andet fag. Vi ved, at han er ovre på den anden skole. Kan vi få lov at låne ham? Det er faktisk ikke lovligt i dag, og det synes vi er latterligt. Derfor har vi fremsat et beslutningsforslag, og så må ministeren meget undskyldte, at vi ønsker at lægge to ministeriers områder ind under hinanden, men jeg synes egentlig talt, at undervisningsministeren skulle tage det som et tillidsvotum, hvad det rent faktisk også er. Vi har nemlig

[Annette Just]

kunnet konstatere, at i Undervisningsministeriet er det lykkedes at få noget til at fungere, og det er vi rigtig glade for, så jeg synes ikke, ministeren ligefrem skal gøre vrøvl over det.

Når ministeren helt ærligt står og siger, at problemet er, at det er to kulturer med forskellige undervisere og forskellige ideer om, hvordan man gør, er det ramt lige på kornet. Det er det, der er problemet, og det er derfor, vi i al beskedenhed foreslår, at man lægger det sammen, således at disse to kulturer kan få den samme positive påvirkning fra Undervisningsministeriet, som undervisningsministeren altså slet ikke bryder sig om, lader det til.

Et ensartet styringsprincip bliver der talt om, men der skal mere til. Det er ikke kun herfra, der skal styres ensartet, det er også ude på skolerne, og det er ikke kun en enkelt gruppe, der står og råber på nogle principper, nogle linjer; man kan forstå, at det er dem alle sammen. De ønsker at samarbejde, lad os her i Folketinget give dem mulighed for det.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Nu prøver fru Annette Just at gøre et stort nummer ud af forskellen mellem et beslutningsforslag og et lovforslag. Der står i beslutningsforslaget, at Fremskridtspartiet vil have, at regeringen foretager et lovindgreb præcis på dette område, og det er det, vi ikke mener der er nogen som helst grund til på nuværende tidspunkt. Sådan var det faktisk, man skulle forstå mit ordførerindlæg, og jeg mener egentlig også, jeg udtrykte mig rimelig klart.

Jette Pors (CD):

Hvis man har en holdning gående ud på, at staten skal spare penge, og så er resten i øvrigt lige meget, resulterer det i et forslag som dette. CD har ikke den holdning. Vi vil gerne være med til at spare penge, også på statens vegne, men vi vil ikke gøre det betingelsesløst og blindt og uden respekt for de tre uddannelsesformers særkende.

Det kan lyde besnærende at samkøre planlægningen mellem de forskellige uddannelser, og det er nok heller ikke urealistisk, men det er at foregribe begivenhedernes gang, når vi ved, at arbejdsmarkedet og erhvervsskoleafdelingen er i fuld gang med at analysere problemerne netop ud fra en erkendelse af, at noget skal der altså ske.

Jeg er overbevist om, at samarbejdet mellem uddannelsesinstitutionerne allerede finder sted i en god ånd, så Fremskridtspartiets ønske om at tvinge en lovgivning igennem, hvor man forpligter lederne på de respektive skoler til at samkøre lærertimeforbrug og skemalægning, kan vi ikke støtte.

Vi kan ikke støtte beslutningsforslaget.

Elisabeth Arnold (RV):

Det er sagt af flere ordførere allerede nu, at det problem, der bliver peget på i beslutningsforslaget, er relevant, og det er kendt. Man har et stykke tid været klar over, at der var problemer med udnyttelse af lokaler, måske også af apparatur. Det er den evindelige konflikt mellem effektivitet og central styring på den ene side og den vildtvoksende skov – mere eller mindre vildtvoksende i hvert fald – af tilbud samlet fra flere forskellige udbydere på den anden side.

Der kunne sikkert findes andre områder, som ikke lige havde med de tekniske skoler at gøre, men hvor der var konflikt mellem uddannelsesstilbudene, f.eks. Kulturministeriets tilbud, Sundhedsministeriets tilbud og Undervisningsministeriets tilbud. Det er det sammenstød, vi kender, og der er ikke noget nyt i det. Det, man gerne skal have, er selvfølgelig mellemproportionalen, der hedder større samarbejde og mere koordination og fleksibilitet; det kan vi alle sammen gå ind for.

Det problem har man erkendt længe, også her i Folketinget, og der er sat et arbejde i gang for at prøve at løse problemerne. Derfor synes jeg, at dette beslutningsforslag er overflødig. Jeg synes, de problemer, der bliver peget på, er åbenlyse, de er kendte, og der er sat et arbejde i gang for at prøve at løse dem. Derfor kan vi ikke støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Køpke Christensen (FP):

Det, som får mig herop, er det, fru Jette Pors sagde om, at Centrum-Demokraterne ikke – under ingen omstændigheder – kunne gå ind for en sammenlægning. Hvis man læser beslutningsforslaget, vil man se, at det ikke er en sammenlægning af skolerne, der skal ske.

(Kort bemærkning).

Jette Pors (CD):

Det er korrekt, det er en samkøring. Jeg har udtrykt mig forkert, men vi kan ikke desto mindre ikke støtte beslutningsforslaget.

Lysholm Christensen (KRF):

Jeg vil gerne straks udtrykke Kristeligt Folkepartis positive holdning over for tankerne i beslutningsforslaget. Vi deler Fremskridtspartiets vurdering af, at der er et område her, hvor der kan spares, både på penge, på administration og på ressourcer, man kunne få bedre udnyttelse af lærerkapacitet og ikke mindst af udstyr.

Men når vi læser teksten her, må vi nok sige, at det er en lidt større øvelse, vi skal i gang med, hvis vi skal løse dette problem. Det er nok ikke lige klaret med at lave en lov, som siger, at nu skal disse ting altså sammenlægges, administration og planlægning osv., og det er ikke løst bare med de få ord her.

Nu ved jeg godt, at der i et beslutningsforslag ligger det, at man pålægger regeringen at se nærmere på tingene, og der kan således blive mulighed for at få andre forhold med ind i det, men jeg tror nok, vi må sige, at i den foreliggende form kniber det lidt for os at være med. Vi vil meget gerne være med til at drøfte problemet og vil meget gerne på lang sigt finde en løsning på det, for vi tror virkelig, at der er et område her, der skal kigges lidt nærmere på. Det mangler altså ikke på positiv holdning til problemets løsning.

Køpke Christensen (FP):

Det er jo altid interessant, når man første gang fremsætter et beslutningsforslag her i Tinget. Det generelle, der går igennem alle ordførertalerne, er jo, at der er mange, mange positive aspekter i dette forslag, det lyder fornuftigt osv. Så kommer der altid et men til sidst, og så kommer der et par små pip om de ting, der ikke er rigtige i forslaget. Det er jo således, at der har været en stor debat i medierne imellem organisationerne bag disse undervisningsformer, både de tekniske skoler og AMU-centrene, og de er faktisk enige i de tanker, der er i beslutningsforslaget.

Jeg vil gerne understrege, at der er tale om et beslutningsforslag og ikke et lovforslag. Man

kanne jo udmærket ved udarbejdelsen af et lovforslag tage organisationerne med på råd, og det synes jeg personlig også at man bør gøre. Meningen med dette forslag er, at når man hele tiden fra regeringens side snakker om forenkling og ressourcebesparelser, der i sidste ende resulterer i offentlige besparelser, kan man her vise, at man mener noget med det, man siger.

I dag er det således, som vi har været inde på, at AMU-centrene, som er tidligere specialarbejdsskoler, hører under Arbejdsministeriet og de tekniske skoler og handelsskoler under Undervisningsministeriet. Det er efter vor opfattelse ikke tidssvarende, og det er meget u hensigtsmæssigt. Det har nemlig vist sig at være et for stift system, og det tror jeg også ministeren vil give mig ret i på visse områder.

Men jeg vil gerne nævne, at det ikke kun drejer sig om problemet Undervisningsministeriet og Arbejdsministeriet imellem. Handelsskoler og tekniske skoler samarbejde mener vi også kan udbygges væsentligt og ikke at forglemme landbrugsskolerne. Det var måske også en idé at indføre et større samarbejde med dem.

Vi er af den opfattelse, at det må være således, at alt det, der hedder uddannelse, bør ligge under Undervisningsministeriet. Den holdning, der har været fremført her i dag om, at der allerede er et samarbejde, og at det står institutionerne frit for at samarbejde, mener vi også er rigtig. Men der er altså nogle problemer i det. Der har været eksempler på, at man har skullet gennemføre en bestemt uddannelse på én skole, og når man så manglede udstyr og gerne ville låne det på et AMU-center på den modsatte side af vejen, kunne det ikke lade sig gøre på grund af det stive system, der er i dag, med det resultat, at en teknisk skole har måttet købe nyt udstyr. Det må da siges at være ressourcepild ud over alle grænser.

AMU-centre og tekniske skoler, der gennemfører en del af undervisningen som værkstedsundervisning, har naturligvis ekstra store udgifter til udstyr på disse værksteder. Vi mener, at dette udstyr naturligvis bør bruges optimalt, så der ikke sker ressourcepild.

Udstyret er kun én side af sagen, noget helt andet er besparelserne på undervisningen og læreruddannelserne. Det er jo sådan, at disse lærere har SEL's pædagogikum – altså faglæreruddannelsen – og det er således, at man faktisk godt kan bruge en teknisk skole-lærer på en

[Køpke Christensen]

handelsskole i visse timer og omvendt også en handelsskolelærer på AMU-centrene. Man har set, at en lærer er blevet afskediget på grund af for få timer ét sted, og derefter ser man, at man ansætter en mand på en helt anden uddannelsesinstitution og giver vedkommende en ny uddannelse i stedet for at benytte sig af dem, der bliver afskediget et andet sted, og som allerede har kvalifikationerne.

Herudover er der et tredje aspekt, og det er, at der også er store muligheder med hensyn til, at de ansatte lærere nemt kan bruges både på et AMU-center og på en handelsskole. Det var jeg inde på før, og jeg synes, det er vigtigt, at man ikke tror, at systemet er så stift, at det ikke kan lade sig gøre. Det kan altså praktisk lade sig gøre, og det sker også visse steder. Men jeg ved også, at der er nogle regioner, hvor man ikke gør det. Der er noget, der hedder lokalpatriotisme også med hensyn til skoler, og derfor mener vi, at der bør komme et lovinitiativ.

Edb kan indføres – og er indført – også i administrationen, og derfor er der ingen problemer i at have en fælles oversigt med hensyn til f.eks. timefordelingen. Efter vores opfattelse må det være sådan, at man kan gå ind på en skærm og se, at den og den skole har ikke for mange timer til den og den lærer på det og det tidspunkt, og så kan man altså bruge den pågældende lærer et andet sted. Det er en fordel også på den måde, at man måske kan undgå at føre nogen ud i arbejdsløshed. Der er altså mange aspekter i dette beslutningsforslag.

Jeg vil gerne takke for den positive behandling; der var, som jeg indledte med at sige, trods alt mange positive reaktioner på forslaget, men det vandt åbenbart ingen flertalstilslutning. Men jeg er overbevist om – og det vil jeg gerne understrege – at inden for kort tid vil noget lignende blive gennemført her i Tinget. Det har vi set mange gange, og det kunne jo være, fordi dette forslag kommer fra det forkerte parti.

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg er ked af, hvis jeg er blevet opfattet som negativ, og jeg vil gerne sige til fru Annette Just, hr. Køpke Christensen og hr. Holger K. Nielsen, at jeg er enig i målet, at disse institutioner skal samarbejde i hvert fald så meget, at der ikke bliver tale om ressourcspild, og så kunderne ikke føler, at den ene hånd ikke ved, hvad

den anden gør. Jeg tror også, jeg erklærede mig enig i de mål.

Så bliver jeg nødt til at tage forbehold med hensyn til midlet. Det hænger jo også sammen med, at det altså ikke er undervisningsministeren, der leder og fordeler arbejdet i regeringen, det er statsministeren, og dette at stå her og sige ja til en ressortændring ved behandlingen af et beslutningsforslag, det kan man ikke forlange. Jeg kan da godt røbe, at det naturligvis er enhver undervisningsministers drøm, at disse nærtstående institutioner befinder sig under samme hat, men dels er det altså statsministeren, der bestemmer det, og dels skaber det nogle nye grænseflader, og noget organisationskludder skaber det også, så det er ikke problemfrit. Derfor siger jeg: Skulle vi nu ikke prøve at opnå nogle af de samme hensigter, som ligger bag forslaget, ved at gå det, jeg kalder den markedsøkonomiske vej? Jeg vil gerne forklare lidt nærmere, hvad jeg mener.

Når forslagsstillerne skriver tre gange i et beslutningsforslag på 12 linier, at skolerne skal samkøres, vil jeg spørge, om der ikke i stedet burde stå, at skolerne skal konkurrere på lige vilkår. Jeg mener f.eks. ikke, at de skal have fælles udstyr og fælles personale, men de skal have økonomiske incitament, så de af sig selv sørger for at få udnyttet ledige læretimer, om ikke andet så ved udlån til naboinstitutioner, og så de af sig selv får udnyttet ledigt apparatur ved, at naboinstitutionen betaler for at låne det i den periode, hvor man ikke selv bruger det.

Det er jo på den måde, man i den private sektor, uden at have et ministerium til at koste rundt med sig, økonomiserer med ressourcerne og ikke ved, at man samkører virksomhederne. Så jeg vil altså fastholde, at min holdning er lidt mere præget af de almindelige spilleregler i den private sektor end det, forslagsstillerne her beskriver. Jeg vil blot bede forslagsstillerne om at prøve at tænke i de baner, at måske skulle man i stedet for have mere fri konkurrence, flere incitament, sådan at kunderne ikke mærker, at det er forskellige ministerier, sådan at det er institutioner, der er selvstyrende med økonomiske incitament til at udnytte ressourcerne så godt som muligt, og kan de ikke selv udnytte dem, så sørger de for at udlåne dem til andre – mod betaling naturligvis. Det er jo det, der ligger bag erhvervsuddannelsesreformen, at skolerne nu bliver til virksomheder, som kører på

[Undervisnings- og forskningsministeren]

vilkår, der meget minder om dem, vi kender fra den private sektor, og derfor bliver behovet for central dirigering mindre. Det er det, jeg kalder den markedsøkonomiske vej til at opnå de samme fordele, som her er beskrevet.

Så skal det i øvrigt lige nævnes, at arbejds-markedsuddannelserne altså er voksenuddannelser og af gode grunde kører med et helt andet regelsæt med hensyn til elevstøtte. Man kører jo i arbejdsmarkedsuddannelserne på luk-suskasse, når det gælder elevstøtte, mens vi i ungdomsuddannelserne kører på helt andre satsler – gudskelov – og den forskel skal vi vel beholde. Vi skal vel også beholde den forskel, at ungdomsuddannelserne er mere almene end disse voksenuddannelser, der ofte er meget specifikke og ofte ligefrem virksomhedsspecifikke. Så visse forskelle er der jo, som er velbegrundede.

Mit budskab var blot dette: Lad os nu ikke stirre os blinde på dette ressortproblem; selvfølgelig er der et ressortproblem, det har jeg åbent indrømmet, og jeg har indrømmet, at enhver undervisningsminister har naturligvis en meget enkel løsning på det ressortproblem, nemlig at det samles under én hat – det skulle jeg hilse fra alle mine forgængere og sige også – men når man har siddet i stolen nogle år, opdager man også, at ressortændringer altså ikke er et sesam sesam, som pludselig løser alle problemer. Man kan være stensikker på, at de rejser nogle nye problemer, og man kan være stensikker på, at hvis man skal gå og vente på, at ressortområder bliver flyttet, så kommer man til at vente længe, for der vil altid være både en undervisningsminister og en arbejdsminister, og der vil være en statsminister, som på et eller andet tidspunkt har bestemt, at sådan og sådan er forretningerne fordelt, og det er det grumme svært at lave om på.

Jeg er alt for utålmodig til, at jeg kan gå og vente på, at der bliver lavet om på ressortfordelingen, og derfor har jeg med skiftende arbejdsministre aftalt, at nu går vi den anden vej. Så kan det da godt være, at det ender med, at vi også får samme ressort for de to skoleformer, men det behøver ikke være det afgørende. Det afgørende er spillereglerne, markedsøkonomiske principper, økonomiske incitamenter til at køre effektivt og brugervenligt. Det er dét, vi sigter efter.

(Kort bemærkning).

Køpke Christensen (FP):

Ministeren antydede lidt, at jeg ikke mente, at ministeren også var positiv over for forslaget. Jeg indledte med at sige, at alle sådan set var positivt stemt, men at der så kom et men, og det var selvfølgelig fra vores side set meget, meget beklageligt.

Jeg vil gerne sige til ministeren, når ministeren nu kommer ind på arbejdsmarkedsuddannelserne, AMU-centrene, og siger, at det er voksenuddannelse, at der altså er to kategorier af elever. Det er således, at AMU-kurser i dag også kører på tekniske skoler og ikke kun på AMU-centre, det skal man også være klar over, og derfor er der en stor overlapning i dag på disse uddannelsesinstitutioner.

Ministeren startede med at sige, at det var den evindelige klagesang, der nu også kom i dette forslag. Det synes jeg da ikke man skal være ked af, hvis det bare drejer sig om forbedringer, og det mener vi helt klart det gør.

Hvad angår planøkonomi, markedsøkonomi osv. er det jo sådan, at Venstre har lagt sig fast på, at det er et klart liberalistisk parti. Vi har altid sagt, at uanset partifarve ser vi på de enkelte forslag, og vi går ikke og siger, at vi vil være i bås. I dette tilfælde mener vi, at vi må se på landets størrelse og på, hvor mange elever der er i forhold til f.eks. Hamborg. Jeg har hørt, at der dér er to tekniske skoler, der faktisk har halvdel af det antal elever, vi har i hele Danmark. Jeg ved godt, at vi ikke kan begynde at centralisere på den måde, at vi kun har 2 skoler eller 3-4 skoler her i landet, men vi kan i hvert fald tilstræbe, at vi så vidt muligt får de økonomiske ressourcer brugt fornuftigt. Det mener jeg stadig væk ikke vi gør i dag, og jeg tror også, ministeren er enig med mig i det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betrag-

ter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 101:

Forslag til lov om ændring af lov om lån til betaling af ejendomsskatter og om ændring af ligningsloven.

Af Klaus Hækkerup (S) m.fl.
(Fremsat 29/1 91).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Lovforslaget, som Socialdemokratiet her har fremsat, drejer sig om den såkaldte indefrysning af ejendomsskatter, som pensionister har mulighed for at opnå. Denne ordning går ud på, at kommunen ikke opkræver ejendomsskatterne, men til gengæld får kommunen et tilsvarende tilgodehavende mod sikkerhed i ejendommen, og lånet skal først indfries ved ejerskifte. De lån, kommunen således yder, tilskrives en årlig rente.

Ved en lovændring i 1984 blev det bestemt, at denne rente fra og med 1985 skulle svare til Nationalbankens diskonto minus 1,5 pct. I årene 1985-1990 har renten derfor været på 5,5 pct. ud fra en diskonto på 7 pct. Disse renteudgifter er ikke fradragsberettigede, og det er derfor rimeligt, at renten ligger under normal markedsrenten.

Socialdemokratiet foreslår en ændring af den gældende renteregulering, således at renten fra og med forrentningen for 1991 skal svare til mindsterenten minus 3,5 pct. Der er tale om den mindsterente, Skatteministeriet beregner i forbindelse med beskatningen af kursgevinster. Denne rente er p.t. 9 pct. p.a., og Socialdemokratiets forslag indebærer således, at renten af ejendomsskattelån fra 1991 ville blive 5,5 pct. p.a. Baggrunden for forslaget er, at Nationalbanken fra 1990 gradvis hæver diskontoen til markedsniveau, og at Socialdemokratiet ikke mener, at disse forhøjelser bør slå igennem på renten af ejendomsskattelån.

Regeringen kan tiltræde dette synspunkt, da diskontoforhøjelserne ikke er udtryk for, at der

samtidig er sket en tilsvarende stigning i markedsrenten. Regeringen kan derfor støtte det punkt i lovforslaget, der går ud på at fastholde renten af ejendomsskattelåne på det nuværende niveau, men tanken om at bruge mindsterenten til at regulere efter er ny, så jeg vil opfordre til, at man ser på, om det er den mest hensigtsmæssige måde at gøre det på. Jeg vil gerne her nævne, at man kunne bruge diskontoen, som altså nærmer sig markedsrente, minus 50 pct. som et entydigt enkeltbegreb. Det ville i hvert fald ikke betyde en højere forrentning end den, der er foreslået i dette lovforslag.

Men ud over spørgsmålet om renten er der endnu et punkt i Socialdemokratiets forslag. Det vedrører den personkreds, der har mulighed for at opnå lån til betaling af ejendomsskatterne. Efter de gældende regler er det en betingelse for at opnå lån, at ejeren eller dennes ægtefælle er fyldt 65 år eller modtager pension i henhold til lov om social pension. Socialdemokratiet foreslår, at adgangen til at få indefrosset ejendomsskatterne udvides til også at omfatte efterlønsmodtagere. Forslaget indebærer, at en ny gruppe 60-65-årige vil få mulighed for at anvende låneordningen. Det skal ske på grundlag af en arbejdsmarkedsydelse, og det er altså et helt andet princip i forhold til de gældende regler, der er baseret på et socialt kriterium.

Socialdemokratiet har tidligere, i 1986, fremsat et tilsvarende forslag, og den daværende firkløverregering kunne ikke støtte det, og forslaget blev forkastet af Folketinget.

Hvis efterlønsmodtagere skal have en sådan mulighed for henstand med ejendomsskattebetalingen, bør personer med delpension og alle med faldende indkomster i det hele taget have en tilsvarende adgang til henstand.

Regeringen er ikke tilhænger af, at man udvider låneadgangen til generelt at omfatte efterlønsmodtagere, for det grundlæggende problem er ikke låneordningen, men selve ejendomsskatterne. Problemet er, at ejendomsskatter rammer helt tilfældigt i forhold til folks indtjening; det er en asocial form for beskatning, der netop ikke tager højde for folks skatteevne.

Derfor vil jeg sige, at vi helt kan undgå problemet for efterlønsmodtagere og andre ved som minimum at sikre kommunerne mulighed for at fastsætte en grundskyldpromille på 0. Det ville være den eneste retfærdige løsning.